

A vecsembükki zsomboly első bemászása

Négy fiatal turista husvétkor leereszkedett a 70 méter mély barlangba

A hazai barlangok sokaságában különös figyelmet érdemelnek azok az üregek, amelyek függőlegesen terjednek. Ezeket a kútszerű barlangokat általában a nép mindenhol ördöglyukaknak nevezi, valószínűleg azért, mert a legtöbbnek fenekét nem látjuk s úgy tűnnek fel, mintha feneketlenek volnának, illetőleg a föld belsejével, a pokollal összefüggnének. Az egyszerű ember hiedelme szerint ezeken a kúrtökhöz száll fel az ördög a pokolból, ezek tehát ördöglyukak. Nemcsak a magyar nép, hanem a német, a román, a szláv és más nép egyszerű népe is így vélekednek ezekről a mélységbe nyúló üregek-

tel az utolsó hágcsókra a fülkébe ugrott. Ezt társai is utána megtették s amikor az egész társaság a fülkében együtt volt, a kötéldhágcsót hosszú kötélen a fülkéig engedték, úgyhogy ezen tovább le szállva, végre

70 méter mélységben lábaik fenekét érték.

Hamarosan kiderült azonban, hogy az, amire léptek, még nem az igazi barlangfenék, hanem a zsomboly kitérőjének a teteje. A zsombolyokat ugyanis jórészt agyag és kőtörmelék tölti ki, ami részben a felszínről hull az üregbe, részben pedig az üreg falainak elválásából keletkezik. A fenék egy zugában nyílt tatóng, amely tovább vezet a mélységbe; ebbe is bemásztak a bátor fiúk, de a törmelék anyaga, a sok laza kő mászás közben oly veszélyesen kezdett hullani, hogy az utat mélyebbre életveszély nélkül folytatni már nem lehetett. A mélyebbre szállás itt csak olyképpen lehetséges, ha a kúrtót a törmelék lecsátásával bővítik és a lazán kiálló kőveket eltávolítják. Erre azonban ez alkalommal már nem volt idő. Fiatal barlangkutatóink azaz az elhatározással hagyták el a Vecsembükki

zsomboly mélységét, hogy még ez év folyamán újra fellekeresik és a megkezdett munkát folytatják.

Már most az a kérdés merül fel: vajon a kutatás végeredményképpen mit deríthet ki? Az ilyen zsombolyok rendszerint nagyobb barlangok kürtői szoktak lenni; ezeken szivárog le a csapadék vize s hegyes mélyébe mindaddig, míg vize át nem bocsátó rétegre nem akad. Ezen a határon a víz összegyűlik s a legközelebbi eső völgy felé folyik, magának a kőzetbe földalatti üregeket kioldva. Hogy ez valóban így van, arról a Vecsem-ferrás tanuskodik.

Elméletileg tehát az a bizonyos nagy barlang, amelyet a Hosszúhegy belsejében sejtenek, nem utópia, hanem valószínűség.

Hogy azonban ezt a valószínűleg meglévő barlangot a kutatók tényleg megtalálják-e, az kétséges. Az ilyen zsombolyok ugyanis a mélységben legtöbbször annyira összeszűkülnek, hogy a továbbhaladás lehetetlenné válik. Hasonlóan áll a dolog akkor is, ha a patak kifolyásánál a víz után a hegyoldalba iparkodunk hatolni. Az ilyen kutatás mindenképpen megéri a fáradságot, mert legtöbbször így fedezik fel a legszebb és legnagyobb barlangokat. Öröndes jelenség, hogy ebben az irányban a turisták nálunk is megkezdtek a kutatást. Ki tudja, hogy az a sok zsomboly és ördöglyuk, amelynek eddig csak a felső nyílását ismerjük, milyen titokzatos földalatti világba vezetnek! Dr. Kadics Ottokár

A zsomboly szűdja, Szilas (Abaúj megye)

ről; innen van a sok Teufelsloch, gaura draculni, vrazja jama, certova dira stb. Abaúj-Torna megyében ilyen kútszerű üregeket zsombolyoknak nevezik.

Hazánkban majdnem minden karsztos területen vannak zsombolyok, a legtöbb azonban a szilicei, pelsőci, tornai és szilasi karsztfensíkon található. A kisterjedelmű szilasi fensíkon egymagában vagy 14 zsombolyt ismerünk eddig; ezek közül legmélyebb a Vecsembükki zsomboly, Komjáti község határában. E zsomboly kutatását már a Magyarhoni Földtani Társulat barlang-bizottsága 1911-ben tervbevette és a feladat elvégzésére expedíciót küldött ki, amelynek tagjai Jordán Károly és Viktor, Bekey Imre Gábor és Scholz Pál Kornél voltak. Ez az expedíció a nevezett év nyárején Tornaadaskára utazott s ott, mint gróf Hadik János vendégei, néhai Pongrácz Jenő földbirtokos kálauzálása mellett hozzájárított a Vecsembükki zsomboly bemászásához.

Ez volt talán az első ilyenemű barlangkutatás hazánkban, mielőtt nagy óvatossággal és körültekintéssel kellett az életveszélyes munkához fogni. A legtöbb zsombolyt ez alkalommal tényleg sikerült kikutatni,

a Vecsembükki zsomboly azonban olyan mélynek bizonyult, hogy a rendelkezésre álló kötéldhágcsók nem voltak elegendők a fenék elérésére.

Azóta sok év múlt el anélkül, hogy a nevezett zsomboly újból való bemászására vállalkozott volna valaki, míg végül a husvétai ünnepek alatt bátor fiatalemberekből álló csapat, a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület négy tagja, névszerint Keszler Hubert, Beliczay András, Kiss Gyula és Frank István, elhatározta, hogy az abamaradt kutatás fonalát újból felveszi. A kis csapat kötéldhágcsókkal, manillakötelekkel, tábori telefonnal, bányamécsesekkel és egyéb szükséges eszközzel felszerelve Komjába utazott, ott Pongrácz Ernő földbirtokos ősi kúriájában megszállt s másnap a Vecsembükki hegyhátára kiszállva, munkához látott. A fiatal barlangkutatók először úgy jártak, mint elődeik: a 30 méter hosszú kötéldhágcsóval csak a zsomboly felső szakaszáig jutottak. Már úgy volt, hogy eredmény nélkül vissza kell mászniok, amikor az egyik észrevette, hogy a kúrtó oldalában fülkeszerű bemélyedés foglal helyet; nem sokat tétovázott, kelő lendület-

Turistamenetrend

A május 15-én életbelépő új menetrend turisztaszempontból fontos adatai

BUDAPEST nyugati p. u.—ESZTERGOM

Indul Budapesti nyugati pályaudvarról: 6.40¹), 7.17, 11.25, 15.37 (csak Piliscsabáig), 14.34, 14.55²), 16.50, 16.50, 23.20.
Erkezik Ürmé: 7.22¹), 8.22, 12.03, 14.14, —, 15.39²), 17.27, 19.38, 23.43.
Erkezik Solymárra: 11 perccel később.
Erkezik Pilisvörösvárra: 7.43¹), 8.38, 12.26, 14.38, —, 16.02²), 17.48, 20.03, 23.58.
Erkezik Klotildtelepre: 8.04¹), 8.57, 12.43, 14.55, 15.24, 16.19²), 16.06, 20.20, 6.10.
Erkezik Piliscsabára: 8.12¹), 9.08, 12.49, 15.00, 15.57, 16.26²), 16.11, 20.27, 0.13.
Erkezik Leányvár—Ösvényre: 8.32¹), 9.25, 13.08, 15.39, 16.43, 16.27, 20.48, 0.25.
Erkezik Esztergombá: 9.10¹), 10.00, 13.47, 16.03, 17.23, 19.01, 21.25, 0.48.

ESZTERGOM—BUDAPEST nyugati p. u.

Indul Esztergomból: 4.12²), 4.54, 7.10, 8.27, 13.02, 15.20, 19.20, 20.05¹),
Indul Leányvár—Csévről: 4.55²), 5.36²) 7.52, —, 13.36, 16.08, 20.03, 20.49¹),
Indul Piliscsabáról: 5.17²), 5.58, 8.13, 9.07, 13.56, 16.27, 20.28, 21.12¹),
Indul Klotildtelepről: 5.22²), 6.01, 8.18, 9.10, 14.01, 16.33, 20.33, 21.18¹),
Indul Pilisvörösvárról: 5.20, —²), 6.18, 8.36, —, 14.15, 16.31, 20.50, 21.36¹),
Indul Solymárról 11 perccel később, mint Pilisvörösvárról.
Indul Ürméről: 5.40, 5.58²), 6.38, 8.56, —, 14.52, 17.11, 21.10, 21.56¹),
Erkezik Budapesti nyugati pályaudvarra: 6.42²), 7.17, 9.30, 9.35, 14.57, 17.50, 21.50, 22.37¹),
A Pilisvörösvárról 5.20 órakor induló személyvonat csak Rákóczi-rézséig közlekedik.

BUDAPEST nyugati p. u.—DÖMÖS—SZOB

Indul Budapesti nyugati pályaudvarról: 6.10, 7.32 (csak Sződig), 8.00¹), 9.25, 12.20, 14.07, 15.30, 16.20, 17.15²), 19.07 (csak Sződig), 18.30, 20.25, 23.30.

Erkezik Vácra: 7.20, 8.37, 9.04¹), 10.27, 13.30, 14.57, 16.37, 17.33, 18.20²), 19.10, 19.26, 21.33, 0.55.
Erkezik Nagymaros—Visegrádra: 8.05, 9.32¹), 10.57, 14.02, 15.27, 17.06, 18.05, 18.52²), 19.58, 22.08, 1.01.
Erkezik Dömösi Átkelőshöz 20 perccel később. Zebegénybe 36 perccel később, mint Nagymaros—Visegrádra.

SZOB—BUDAPEST nyugati p. u.

Indul Zebegényből: 4.03, 4.30²), 6.27, 8.40, 12.20, 15.00, 17.46, 18.47¹), 19.15, 20.55.
Indul Dömösi Átkelőstől 10 perccel később.
Indul Nagymaros—Visegrádról: 4.37, 5.07²), 5.45, 6.54, 7.18, 9.14, 12.56, 15.39, 18.25, 19.40¹), 19.55, 21.32.
Indul Vácról: 4.41²), 5.09, 5.36²), 6.15, 7.30, 7.46, 9.50, 12.10, 13.23, 16.15, 18.53, 20.15¹), 20.32, 21.59.
Erkezik Budapesti nyugati pályaudvarra: 5.47²), 6.15, 6.49²), 7.23, 8.08, 8.50, 10.40, 13.15, 14.25, 17.20, 20.00, 21.27¹), 21.42, 23.00.

BUDAPEST keleti p. u.—MISKOLC—GYÖNGYÖS—EGER

Indul Budapesti keleti pályaudvarról: 7.09, 9.55, 14.20, 17.40, 17.55, 22.40, 23.40.
Erkezik Miskolcra: 10.10, 16.05, 17.31, 20.47, 23.08, 4.16, 7.01.
Erkezik Gyöngyösre: 4.48, 7.46, 9.09, 11.01, 16.33, 19.47, 21.20.
Erkezik Egerbe: 3.46, 7.20, 10.20, 15.36, 17.23, 20.39, 22.50.

MISKOLC—BUDAPEST keleti p. u.

Indul Miskolcra: 6.32, 5.00, 6.23, 13.50, 14.00, 16.46, 20.20.
Erkezik Budapesti keleti pályaudvarra: 5.50, 9.45, 11.40, 17.20, 20.00, 22.12, 5.20.

GYÖNGYÖS—BUDAPEST

Indul Gyöngyösre: 2.41, 6.25, 8.03, 9.27, 14.20, 17.24, 19.39.

EGER—BUDAPEST

Indul Egerből: 0.47, 4.48, 8.21, 13.44, 15.48, 18.50, 20.54.
Erkezik Budapestre: 5.50, 9.45, 11.40, 17.20, 20.00, 22.12, 5.20.

Hová menjünk vasárnap?

A Magyar Siketnémák Turista-Egyesülete május 15-én, vasárnap avatja fel Dobogókőn a Lourdesi Mária szobrot, melyet az MSTE tagjai több mint egy esztendő fáradságos munkája árán emeltek. A szobor a menedékháztelep egyik legszebb pontján, a letörés sziklái alatt, a kilátótól kicsit jobbra talált elhelyezésre s kétségtelenül egyike lesz Dobogókő érdekességeinek. A vasárnapi felszentelő ünnepség keretében a misét dr. Saly Arnulf bencés gimnáziumi tanár tartja és Kentner Antalnak, a MSTE főtitkárnak megnyitóbeszédét Téry Ferenc.

A Gyopár Turista Egyesület május 15-én tartja szokásos évi majálisát esikóvárjainak menedékházának környékén, amelyre a magyar turistatársadalmat, tisztelettel meghívja. Különböző versenyek, Hólygverseny, bögretörés, zsákfutás, amerikai halászat, tombola stb. Szabad téri kabaré, vonós és fúvós zenekar. Tánc. Indulások a Pálffy téri helyi-érdekű állomásról. a) Vezető: Adorján Manó. Találkozás szombat délután 4.30 órakor.

b) Vezető: Gyöngyi Dezső. Találkozás szombat este 8.30 órakor. c) Vezető: Lefkovits Endre. Találkozás vasárnap reggel 6.30 órakor. d) Vezető: Stiasny Jenő. Találkozás vasárnap reggel 7.30 órakor. e) Vezető: Roth Vilmos. Találkozás vasárnap d. e. 8.30 órakor. A vonatvégállomásnál nemgyaloglók részére kocsik áll rendelkezésre.

A Természetalbarátok Turistaegyesülete ferencvárosi osztálya e hónap 15-én, vasárnap a zugligeti Disznófő feletti nagyréten egész napra terjedő természetbarát-majális rendez. A helyszínére vezető útrák útiránya a következő: 1. Zugliget—Disznófő. Találkozás reggel 7 órakor a retekuecai hurokvágánynál. Vezető: Angelus. 2. Szarvas—Zugliget—Disznófő. Találkozás mint fent.

Vezető: Esztergár. 3. Széplóna—Zugliget—Disznófő. Találkozás reggel 7.48 órakor a retekuecai hurokvágánynál. Vezető: Reismann. 4. Farkasrét—Ördögórom—Máramak—Disznófő. Találkozás reggel 7.48 órakor a Kálvin téri szökőkút előtt. Vezető: Moravetz. 5. Zugliget—Disznófő. Találkozás reggel 7.49 órakor a retekuecai hurokvágánynál. Vezető: Neumann. 6. Hűvösvölgy—Hárshegy—Disznófő. Találkozás reggel 9 órakor a retekuecai hurokvágánynál. Vezető: Fleischer. 7. Zugliget állomás—Disznófő. Találkozás délután 2 órakor a zugligeti végállomáson. Vezető: Spierer. A TTE Ferencvárosi Osztálya a majálisra szeretettel meghívja az egész magyar turistatársadalmat.

Elszakíthatatlan

Viharkabát P 23.—
Turistaöltöny P 26.—
Hátizsak P 9.50

Gutmann J. és Isa

Budapest. VII., Rákóczi út 16. sz.

Kérek ruházati cikkekről egy árjegyzéket!

Név:
Lakás:
37 Levágandó!

FÉNYKÉPEZŐ TURISTÁKNAK

speciális kamarák, anyagok és felszerelések

HOFFMANN VIKTOR
FOTOKERESKEDÉSÉBEN, V., DOROTTYA UCCA 8. SZ.